

KKR

NORDJYLLAND

Udkast til Udviklingsstrategi

1. januar

2015

Udviklingsstrategien er en del af den samlede rammeaftale for det specialiserede socialområde og specialundervisningsområdet. Rammeaftalen omfatter alle de nordjyske kommuner og Region Nordjylland.

Udviklingsstrategi
Rammeaftale 2015
Nordjylland

Udviklingsstrategi 2015 (UDKAST)

Indhold

1. Rammeaftalens formål og indhold.....	1
2. Strategier for det specialiserede social- og specialundervisningsområde	2
2.1. Forstærket samarbejde om de mest specialiserede tilbud	3
2.1.1. Indholdet i det forstærkede samarbejde.....	3
2.1.2. Kriterier for udvælgelse af tilbud til det forstærkede samarbejde.....	4
2.1.3. Tilbud udvalgt til det forstærkede samarbejde	5
3. Hovedtendenser på specialundervisningsområdet	5
3.1 Center for Døvblindhed og Høretab samt Institut for Syn og Hørelse.....	5
3.2 Taleinstituttet	6
4. Hovedtendenser på det specialiserede socialområde	6
4.1. Udviklingen i efterspørgslen efter tilbud/pladser	6
4.2. Udviklingen i kapaciteten i tilbud/pladser.....	7
4.3. Udviklingen i forhold til de forskellige målgrupper	8
5. Fokusområder	10
5.1 Udpegning af fokusområder for udviklingsstrategi 2015	10
5.1.1 Anbragte børn og unges uddannelse (ministeremne 2015).....	11
5.1.2 De nationalt udmeldte målgrupper og indsatsområder.....	11
5.1.3 Sammenhængen mellem Socialområdet og Beskæftigelsesområdet.....	11
5.2 Afrapportering af fokusområderne fra udviklingsstrategi 2014	12
5.2.1 Godkendelse og tilsyn (ministertema 2014).....	12
5.2.2 Kvalitet i fokus (VUM).....	12
5.2.3 Udvikling af fælles samarbejdsstrategi	12
6. Status for særlige tilbudstyper.....	13
6.1 Børnehus Nord	13
6.2 Socialtilsyn Nord	13
6.3 Fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere i Nordjylland	14
6.4 Sødisebakke (Botilbud med over 100 pladser)	14
6.5 Koordinering af lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger	14
6.5.1 Lands- og landsdelsdækkende tilbud	15
6.5.2 Tværgående koordination af de sikrede institutioner.....	15

Bilagsoversigt

[Bilag 1: Oversigt over indmeldinger til Udviklingsstrategien 2015.](#)

Bilag 2: Det forstærkede samarbejde – udvælgelseskriterier og samarbejdsmodel.

[Bilag 3: Oversigt over tilbud omfattet af det forstærkede samarbejde.](#)

[Bilag 4: Status på udviklingsplan for Sødisebakke.](#)

[Bilag 5: Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger: Opgørelse af kapacitet og belægning samt behov og efterspørgsel.](#)

[Bilag 6: Oversigt over tilbudsviften i Nordjylland på baggrund af udtræk fra Tilbudsportalen](#)

1. Rammeaftalens formål og indhold

Kommunerne bærer ansvaret for koordineringen af det specialiserede socialområde, og specialundervisningsområdet, og i forbindelse med dette arbejde udarbejdes en årlig rammeaftale, der skal godkendes af kommunalbestyrelserne og Regionsrådet. Rammeaftalen er et redskab for kommunalbestyrelserne og Regionsrådet til, på tværs, at styre den faglige udvikling, kapacitet og økonomi på områderne.

Formålet med rammeaftalen er mere specifikt,

- at sikre og styre den faglige udvikling af tilbuddene på tværs af kommunegrænser, så alle kommuner og Region Nordjylland er i stand til at tilbyde de rigtige tilbud af høj kvalitet - også til små målgrupper og målgrupper med omfattende og komplekse problemstillinger.
- at skabe synlighed og gennemsækelighed om kapacitet, behov for pladser samt takst- og udgiftsudviklingen.
- at sikre koordinering og udvikling af nye tilbud; særligt til små målgrupper og målgrupper med omfattende og komplekse problemstillinger, så ekspertise og ressourcer på særlige områder anvendes hensigtsmæssigt.
- at regulere regionernes forsyningspligt.

Rammeaftalesamarbejdet i Nordjylland omfatter de social- og specialundervisningstilbud, som Region Nordjylland driver, samt de kommunale tilbud i Nordjylland, der anvendes af mindst 4 forskellige kommuner. Der er dog mulighed for at undtage et kommunalt tilbud fra aftalen, hvis der er tale om et tilbud, der er af en åbenlys lav kompleksitet.

Rammeaftalen består helt overordnet af to aftaledokumenter, der behandles og godkendes forskudt af hinanden; (1) Udviklingsstrategien og (2) Styringsaftalen (kapacitets- og økonomistyringsdel). Vedtagelsen af udviklingsstrategien og styringsaftalen er tidsmæssigt adskilte, men skal indholdsmæssigt spille sammen. Udviklingsstrategien skal fastlægges senest den 1. juni, mens fristen for indgåelse af rammeaftalens styringsdel er den 15. oktober.

Udviklingsstrategien har til formål at koordinere udviklingen i de eksisterende tilbud inden for det specialiserede social- og specialundervisningsområde i Nordjylland samtidigt med, at den skal belyse udviklingen i efterspørgslen efter pladser og tilbud. Strategien består overordnet af seks dele, der fokuserer på henholdsvis:

- Strategier for det specialiserede social- og specialundervisningsområde
- Hovedtendenser på specialundervisningsområdet
- Hovedtendenser på det specialiserede socialområde
- Fokusområder og ministertema
- Status for særlige tilbudstyper

I forbindelse med udviklingsstrategien præsenterer kommunerne deres forventninger til ændringer i forbruget af pladser, og giver samtidigt et overblik over, hvilke foranstaltninger som kommunerne har etableret eller planlægger at etablere, der kan have betydning for planlægning og udvikling af tilbud på

såvel social- som specialundervisningsområdet i de andre kommuner og Region Nordjylland. I udviklingsstrategien fastlægges desuden de fokusområder, som de nordjyske kommuner og Region Nordjylland ønsker at arbejde særligt med, herunder et årligt tema som Socialministeren udmelder for området.

I forbindelse med Udviklingsstrategien for 2015 er rammeaftalen udvidet med et nyt element med fokus på et særligt forstærket samarbejde om nogle af de mest specialiserede tilbud i Nordjylland. Formålet hermed er at sikre, at borgerne i Nordjylland har adgang til de fornødne specialiserede tilbud og kompetencer.

Rammeaftalen skal være rammen for samarbejde og dialog mellem driftsherre og myndighed. Et vigtigt element i udviklingsstrategien og i rammeaftalesamarbejdet generelt er at sikre, at der altid er de rigtige tilbud til en omkostningseffektiv pris. For at løfte denne opgave, er det afgørende, at kommunerne og Region Nordjylland orienterer om evt. ændringer til rammeaftalen så tidligt som muligt. Det skal tilstræbes, at større ændringer indmeldes indenfor årshjulets rammer, men i tilfælde af at en kommune eller Region Nordjylland i særlige tilfælde foretager en større ændring udenfor årshjulet, skal de øvrige kommuner og Region Nordjylland orienteres så tidligt som muligt.

Udviklingsstrategien forberedes administrativt på baggrund af de konkrete indmeldinger fra kommunerne og Region Nordjylland, samt gennem drøftelser i udviklingsstrategigruppen, faglige netværk og i rammeaftalens administrative styregruppe. Udkastet til udviklingsstrategien drøftes herefter med brugerorganisationerne i Dialogforum inden den politiske behandling i Kommunekontaktrådet (KKR) og Kontaktudvalget.

2. Strategier for det specialiserede social- og specialundervisningsområde

Det gennemgående billede i indmeldingerne til rammeaftalen – og den gennemgående tendens i de enkelte kommuners egne strategier på områderne – er, at kommunerne prioriterer at løse de sociale opgaver i nærmiljøet og i tæt samspil med de almindelige tilbud. Løsninger i nærmiljøet giver som udgangspunkt de bedste muligheder for lokalt at tilbyde sammenhængende og fleksible løsninger tilpasset den enkelte borgers behov, og mindsker også risikoen for, at borgere med specielle handicaps isoleres i forhold til familie og netværk som led i specialiserede forløb.

I Nordjylland er der imidlertid samtidig en fælles forståelse af, at den enkelte kommune ikke selv kan drive specialiserede tilbud og varetage samtlige indsatser, der imødekommer alle behov. Nogle indsatser forudsætter en så specialiseret viden, eller er målrettet så små målgrupper, at der ikke vil være et fagligt eller økonomisk bæredygtigt grundlag for, at de kan være til stede i alle kommuner.

Kommunerne samarbejder derfor, i regi af rammeaftalen, med hinanden og Region Nordjylland om at koordinere og sikre leverancen af de fornødne specialiserede tilbud og rette indsatser til borgerne på tværs af kommunegrænserne. Rammeaftalen skaber som udgangspunkt et godt grundlag for dette tværkommunale/regionale samarbejde ved at sikre synlighed, gennemsækelighed og dialog om kapacitet, pladsefterspørgsel og takstudvikling på området.

I de to foregående års udviklingsstrategier er der dog blevet peget på, at der i forhold til de allermest specialiserede tilbud kan være behov for at supplere det hidtidige rammeaftalesamarbejde med en mere

forpligtende samarbejdsstrategi for til stadighed, at sikre tilstedeværelsen af højt specialiserede tilbud og kompetencer i landsdelen. Med udviklingsstrategi 2015 er der derfor indgået aftale om et forstærket samarbejde om en lille delmængde af rammeaftalens tilbud. Dette samarbejde beskrives i næste afsnit samt uddybende i bilag 2.

Det skal understreges, at det hidtidige samarbejde om alle rammeaftalens tilbud fortsætter uændret, og at det således fortsat er rammeaftalens samlede tilbudsvifte, der er genstand for indmeldinger til de årlige udviklingsstrategier og styringsaftaler.

2.1. Forstærket samarbejde om de mest specialiserede tilbud

Det forstærkede samarbejde er en ny overbygning på det eksisterende rammeaftalesamarbejde. Formålet er at understøtte eksistensen af de mest specialiserede tilbud i Nordjylland gennem et styrket tværkommunalt samarbejde, så det sikres, at borgerne i Nordjylland til stadighed har adgang til de fornødne højt specialiserede tilbud og kompetencer.

Forskellen på det forstærkede samarbejde og det "almindelige" samarbejde er bl.a., at det lille antal af tilbud, der omfattes af det forstærkede samarbejde, giver bedre mulighed for en dybdegående og detaljeret dialog om det enkelte tilbuds udvikling. Hertil kommer, at kommunerne med det forstærkede samarbejde forpligter sig på et samlet sæt af klare dialogforpligtelser med det formål for øje at sikre, at de udvalgte tilbuds specialiserede kompetencer bevares i Nordjylland.

Det forstærkede samarbejde træder i kraft umiddelbart efter godkendelsen af Udviklingsstrategi 2015, dvs. pr. 1. juli 2014.

2.1.1. Indholdet i det forstærkede samarbejde

Samarbejdsmodellen for det forstærkede samarbejde består af et hovedspor og et supplerende spor ("nødspor"), hvor det sidste kun skal benyttes i de undtagelsesvise tilfælde, hvor der foreligger en særlig situation i forhold til det enkelte tilbud.

Hovedsporet består af de generelle vilkår, aftaler og forpligtelser, der hele tiden skal gælde for alle tilbud, der er udpeget til at være omfattet af det forstærkede samarbejde. Hovedsporet indeholder følgende elementer:

- Et beskyttet konkurrencevilkår, der indebærer, at kommunerne forpligtiger sig til ikke at etablere nye konkurrerende tilbud med samme indhold som de tilbud, der er udpeget til at være omfattet af det forstærkede samarbejde.
- En model for en systematisk, formaliseret og forpligtende dialog om de udpegede tilbud. Dialogen stiller krav til driftsherrer om en åben og gennemsigtig drift, der muliggør løbende indsigt i tilbuddets økonomiske og faglige bæredygtighed. Dialogen stiller samtidig krav til kommunerne om at adressere utilfredshed med tilbuddet og ønsker til ændringer gennem en åben og direkte kontakt til det pågældende tilbud.
- En forpligtelse for driftsherren til tidligt at gøre opmærksom på evt. begyndende vanskeligheder i forhold til tilbuddets faglige og/eller økonomiske bæredygtighed. Kommunerne forpligtiger sig samtidig

til at indgå i en tæt og løsningsorienteret dialog med driftsherre, såfremt der opstår bekymring om et af de udpegede tilbuds faglige eller økonomiske bæredygtighed.

Det supplerende spor, "nødsporet", benyttes kun i de situationer, hvor der er opstået en særlig bekymring om bæredygtigheden af et af de udpegede tilbud. Der vil i sådanne situationer kunne indgås aftale om iværksættelse af særlige initiativer, der kan understøtte tilbuddets fortsatte drift. Der er udarbejdet et inspirationskatalog over forskellige redskaber, der eksempelvis vil kunne bringes i anvendelse i sådanne situationer (jf. bilag 2). Kommunerne har med samarbejdet forpligtet sig på at indgå i en løsningsorienteret dialog, men driftsherre har *ikke* nogen garanti for, at der dermed vil blive iværksat særlige økonomiske vilkår i tilfælde af problemer med driften. Beslutningen om, hvorvidt der skal iværksættes særlige vilkår – og hvilke vilkår, det i givet fald skal være – vil altid afhænge af en konkret vurdering af den aktuelle situation og konkrete sag. Denne vurdering foretages af rammeaftalens administrative styregruppe med efterfølgende politisk godkendelse.

2.1.2. Kriterier for udvælgelse af tilbud til det forstærkede samarbejde

For at sikre gennemskuelighed, konsistens og sammenlignelighed på tværs ved udvælgelsen af de mest specialiserede tilbud, er der lagt nogle almene udvælgelseskriterier til grund. Kriterierne er godkendt i Kommunekontaktrådet i oktober 2013.

Kriterierne er opdelt i 3 kategorier, nemlig:

- A. Kriterier, der vedrører målgruppens karakteristika
- B. Kriterier, der vedrører tilbuddets kompetencer
- C. Kriterier, der vedrører forhold i omgivelserne – herunder det eksisterende udbud og efterspørgslen efter tilbudstypen i Nordjylland

De anlagte kriterier er – i oversigtsform – følgende:

Kategori A:	Tilbuddet er til: <ul style="list-style-type: none"> • små målgrupper med behov for et målgruppenspecifikt tilbud, og/eller • målgrupper med meget høj kompleksitetsgrad, og/eller • målgrupper, som er udmeldt af Socialstyrelsen som centrale fokusområder
Kategori B:	Tilbuddet skal have specialiserede kompetencer til at dække målgruppernes særlige behov
Kategori C:	Det gælder om tilbuddet: <ul style="list-style-type: none"> • at der som udgangspunkt ingen alternativer er til tilbuddet i Nordjylland, og at det vurderes at være nødvendigt at opretholde tilbudstypen i landsdelen • at tilbuddet er afhængig af et stort optageområde

Et tilbud skal opfylde alle tre kategorier for at blive indstillet som et af de mest specialiserede tilbud, der kan omfattes af et forstærket samarbejde.

Når et tilbud er udvalgt, vil det være omfattet af det forstærkede samarbejde i 2 år, hvorefter der skal ske en revurdering af, om tilbuddet fortsat opfylder kriterierne. Der vil være mulighed for hvert år at indstille nye tilbud til at blive omfattet af det forstærkede samarbejde.

Tilbuddene udvælges på baggrund af ansøgning fra driftsherre (kommune eller Region Nordjylland) samt efter en vurdering af et fagligt ekspertpanel i forhold til de fastlagte kriterier.

2.1.3. Tilbud udvalgt til det forstærkede samarbejde

Med udviklingsstrategi 2015 er følgende syv tilbud blevet udvalgt til at være omfattet af rammeaftalens forstærkede samarbejde:

1. Specialbørnehjemmet Kvisten (døgntilbud til multihandicappede børn og unge med særligt behov for sygepleje)
2. Fagcenter for Autisme og ADHDs speciale i forhold til børn med svær autisme, konkret afgrænset til
 - a. Specialbørnehaven Birken (dagtilbud)
 - b. Børne- og ungeafdelingen Enterne (døgntilbud)
3. Kridtsløjfen (dag- og døgntilbud til voksne tegnsprogsbrugere, tidligere kendt under navnet "Aalborg for døve")
4. Behandlingscentret Østerskoven (rehabiliterende fase 3 døgntilbud til unge/voksne med medfødt eller erhvervet hjerneskade)
5. Rehabiliteringscenter Strandgaarden (rehabiliterende fase 3 døgntilbud til voksne med erhvervet hjerneskade)
6. Det tidligere Taleinstitut, som overtaget af Aalborg Kommune
7. Institut for Syn og Hørelse

Der henvises til bilag 3 for en oversigt over de indstillede tilbuds ydelser og målgrupper. Der kan desuden findes yderligere information om de udvalgte tilbud på websiden www.rammeaftalernord.dk

Det skal understreges, at det forstærkede samarbejde ikke indebærer en fastfrysning af de pågældende tilbuds nuværende organisation og ydelseskatalog. Rammeaftalens parter har med det forstærkede samarbejde derimod forpligtet sig på, at sikre en dialogbaseret udvikling af de udvalgte tilbud, så evt. ændringer og omlægninger sker på en koordineret og styret måde, og ingen kommuner bringes i en situation med usikkerhed om sin forsyningsikkerhed.

3. Hovedtendenser på specialundervisningsområdet

Rammeaftalens arbejdsfelt vedrørende specialundervisningsområdet omfatter i alt tre tilbud:

- Center for Døvblindhed og Høretab (Region Nordjylland)
- Institut for Syn og Hørelse (Region Nordjylland)
- Taleinstituttet (Aalborg kommune)

I det følgende beskrives kort hovedtendensen i kommunernes efterspørgsel efter ydelserne på disse tre tilbud, samt det udviklingsbehov efterspørgselsmønsteret giver anledning til. Der henvises til bilag 1 for oversigt over kommunernes (myndighed og driftsherre) og Region Nordjyllands (driftsherre) indmeldinger til Udviklingsstrategien for 2015.

3.1 Center for Døvblindhed og Høretab samt Institut for Syn og Hørelse

De nordjyske kommuner har i forbindelse med udviklingsstrategiens udarbejdelse tilkendegivet forventning om stort set uændret efterspørgsel i 2015 efter ydelserne på Center for Døvblindhed og Høretab samt Institut for Syn og Hørelse. Generelt vurderes der, på baggrund af indmeldingerne fra de kommunale myndighedsafdelinger, ikke at være væsentlige ændrings-/udviklingsbehov. Kommunerne bemærker, at

forudsætningen for denne udvikling er en uændret visitationspraksis og at evt. faldende børnetal og yderligere anvendelse af operative indgreb (på fx høreområdet) kan påvirke efterspørgslen.

Region Nordjylland har gennem deres indmeldinger som driftsherre af Center for Døvblindhed og Høretab, gjort opmærksom på, at der kan konstateres en faldende efterspørgsel efter ydelser i skoleafdelingen for døvblinde børn samt i skoleafdelingen for børn med høretab med yderligere funktionsnedsættelser. Der bør derfor være opmærksomhed på den samlede udvikling i efterspørgslen på undervisningsområdet med særligt fokus på børneskoletilbuddet. Den 1. august, 2014 foretager Center for Døvblindhed og Høretab en organisatorisk sammenlægning af de to undervisningstilbud på henholdsvis høretabs- og døvblindeområdet. Dette er med til at sikre, at der fortsat kan bevares et fagligt bæredygtigt miljø på området.

3.2 Taleinstituttet

Taleinstituttet blev den 1. januar 2014 virksomhedsoverdraget fra Region Nordjylland til Aalborg Kommune, og er videreført med det samme ydelseskatalog som hidtil. Taleinstituttets to fagområder er efter overgangen til Aalborg Kommune organiseret i to selvstændige ledelsesfelter; Hjerneskadecenter Nordjylland og Taleinstituttet (tale-/sprogområdet). I forbindelse med rammeaftalens styringsaftale blev der i 2013 indgået en særlig finansieringsaftale for 2014 og 2015, der indebærer, at kommunerne i denne periode garanterer en efterspørgsel svarende til forbruget i 2012. De enkelte kommuner er dermed individuelt forpligtet på det forbrugsniveau, som disse havde i 2012. De 11 kommuner hæfter solidarisk for en eventuel forskel mellem det samlede forbrug i 2012 og de faktiske omkostninger i perioden. Kommunerne har med aftalen tilkendegivet et politisk ønske om, at Taleinstituttets specialer skal sikres en bæredygtig videreførelse. I forlængelse heraf er det aftalt, at der i god tid skal finde en dialog sted vedrørende en fremtidig samarbejdsmodel efter 2015.

4. Hovedtendenser på det specialiserede socialområde

I forbindelse med udarbejdelsen af rammeaftalen, indberetter kommunerne hvert år deres individuelle vurderinger af behov og udviklingstendenser i forhold til målgrupperne på det specialiserede socialområde og de tilbudstyper, der er omfattet af rammeaftalen. Kommunernes indberetninger er baseret på skøn, da de vedrører en udvikling, der ligger ét år frem i tiden – og samtidig skal der også tages højde for forskelle i kommunernes demografiske sammensætninger. Der vil derfor altid være en forventelig forskel i de enkelte kommuners oplevelser og vurderinger af behovene, kapaciteten og udviklingstendenserne på området¹. En nærmere analyse af kommunernes indberetninger gør det imidlertid muligt, at udlede visse hovedtendenser for udviklingen, hvilke vil blive beskrevet i det følgende.

4.1. Udviklingen i efterspørgslen efter tilbud/pladser

Kommunernes indberetninger om disses forventede forbrug i 2015 af tilbuddene under rammeaftalen viser, at langt den overvejende del af kommunerne indmelder, at man venter en uændret efterspørgsel efter de sociale tilbud. Der ses imidlertid en stigende efterspørgsel efter en række tilbud, hvilke præsenteres i nedenstående.

¹ Kommunernes respektive indmeldinger er samlet i et baggrundsnotat, der er vedlagt som udviklingsstrategiens bilag 1, og desuden er tilgængelig på hjemmesiden www.rammeaftalernord.dk

Særligt ses der en øget efterspørgsel efter botilbud og aflastningsophold på såvel handicap som psykiatriområdet for voksne, idet tre kommuner efterspørger botilbud til midlertidigt ophold på psykiatriområdet for voksne, og tre kommuner ligeledes efterspørger aflastningsophold på psykiatriområdet for voksne. På handicapområdet ses der ligeledes en stigende efterspørgsel efter botilbud til midlertidigt ophold, idet to kommuner melder om dette, mens der er tre kommuner der efterspørger yderligere aflastningsophold. Disse indmeldinger indikerer, at der er en stigende efterspørgsel på disse felter, og bemærkelsesværdigt i forhold til dette er, at mange af disse melder faldende efterspørgsel efter disse tilbud udenfor kommunen. Der bør derfor være en særlig opmærksomhed på, at der ikke opbygges en overkapacitet på områderne.

På misbrugsområdet viser indmeldingerne ligeledes en stigende efterspørgsel efter primært ambulante misbrugstilbud, hvor fem kommuner melder om stigende efterspørgsel. Tilsvarende kan det konstateres, at der er en øget efterspørgsel efter dagtilbud, idet tre kommuner melder om stigende efterspørgsel. To kommuner melder om stigende efterspørgsel efter døgntilbud, hvorfor der med fordel kan kastes yderligere fokus på udviklingen inden for misbrugsområdet og årsagerne hertil. Overordnet melder kommunerne ind, at der er en uændret efterspørgsel efter pladser udenfor kommunen, mens en enkelt kommune melder om faldende efterspørgsel og en enkelt kommune melder om stigning i efterspørgslen efter eksterne tilbud.

På forsorgsområdet melder tre kommuner om en øget efterspørgsel, mens der ligeledes er tre kommuner der efterspørger flere pladser på krisecentre – pladserne efterspørges typisk udenfor disse kommuners egne tilbudsvifter. Herudover melder 6 kommuner stigende efterspørgsel efter 6 forskellige tilbudstyper.

Samlet set melder kun fire kommuner om faldende efterspørgsel til det samlede forventede behov og dette efter fire forskellige tilbudstyper, mens der er 19 indmeldinger om faldende behov for pladser udenfor kommunen. Et større antal kommuner melder altså om uændret eller stigende efterspørgsel efter pladser samlet set, men samtidigt viser indmeldingerne også, at der generelt ses en faldende efterspørgsel efter pladser udenfor kommunerne. Udviklingen i efterspørgslen indikerer, at kommunerne forsat har fokus på inklusion og i den forbindelse på at udvikling af egne tilbudsvifter til primært de store målgrupper med mindre komplekse funktionsnedsættelser indenfor særligt voksenhandicapområdet, men også psykiatriområdet for voksne. Der bør således forsat være opmærksomhed på at italesætte egne strategier, der kan have konsekvenser for andre kommuners tilbudsvifte, således at der ikke opbygges en overkapacitet på området.

4.2. Udviklingen i kapaciteten i tilbud/pladser

I forbindelse med indmeldingerne til udviklingsstrategien er kommunerne endvidere blevet spurgt ind til disses forventninger til efterspørgsel på rammeaftalens udbudsside - den kapacitet, som planlægges udbudt – så tegner der sig i det store hele et billede af status quo. Der er således kun planlagt få ændringer i kapaciteten i forhold til de tilbud, der er omfattet af rammeaftalen for 2014. Region Nordjylland har ingen indmeldinger om ændringer i kapaciteten i 2014, mens en enkelt kommune har meldt om kapacitetstilpasninger på tre tilbud.

Sammenholdes udbuds- og efterspørgselssiderne viser billedet, at der planlægges udbudt stort set uændret kapacitet, mens der samlet set ventes en stigende kommunal efterspørgsel efter pladser udenfor kommunen. I den udstrækning forventningerne realiseres, vil der derfor være risiko for overkapacitet.

Kommunerne og Region Nordjylland er konkret blevet bedt om at vurdere, om de oplever over- eller underkapacitet på området. Der er således konkret blevet spurgt, om der opleves problemstillinger med enten tomme pladser eller ventelister. Tilbagemeldingerne her indikerer også, at problemer med overkapacitet er mest udbredt. Der er således kun en enkelt kommune og et tilbud under Region Nordjylland, der melder om problemer med ventelister, hvorimod Region Nordjylland melder om udfordringer ift. tomme pladser på Center for Døvblindhed og Høretabs skoletilbud, hjerneskadeområdet generelt samt Specialbørnehjemmene. Herudover udtrykker Vesthimmerlands Kommune bekymring for søgningen til Limfjordsskolen, mens Region Nordjylland gør særligt opmærksom på, at forsorgshjemmet Boformen Aas, de seneste år har kørt med overbelægning og er blevet nødt til at afvise et stort antal borgere om året henover årene 2011, 2012 og 2013.

4.3. Udviklingen i forhold til de forskellige målgrupper

I de foregående afsnit om udviklingen i forbrug og kapacitet er det de samlede ændringer under ét, der er beskrevet uden skelen til, at der kan være væsentlige forskelle i udviklingen alt efter hvilke målgrupper, der konkret er tale om.

I de følgende afsnit ses der derfor nærmere på, hvordan de kommunale tilbagemeldinger fordeler sig i forhold til de forskellige målgrupper. Gennemgangen underbygger et billede af, at kommunerne prioriterer at opbygge egne tilbud til de største målgrupper, og fortrinsvis efterspørger tilbud udenfor egne rækker til specialer med lille volumen. Generelt viser indmeldingerne, at der er en uændret til stigende udvikling i alle målgrupperne på såvel voksenområdet som på børne/ungeområdet; dog med undtagelse af borgere med udviklingshæmning.

Målgrupperne for den specialiserede socialindsats er helt overordnet:

- psykisk handicappede (borgere med en psykisk funktionsnedsættelse)
 - fx udviklingshæmning, udviklingsforstyrrelse (herunder ADHD og autismspektrum forstyrrelser), sindslidelse, hjerneskade
- fysisk handicappede (borgere med en fysisk funktionsnedsættelse)
 - fx hørenedsættelse, synsnedsættelse, døvblindhed, mobilitetsnedsættelse
- socialt udsatte
 - fx misbrug, hjemløshed, overgreb

Voksne med psykiske handicap

I forhold til målgruppen af borgere med udviklingshæmning melder tre kommuner om fald i målgruppen, men ses der på borgere med udviklingshæmning med psykisk sygdom eller demens er der tre kommuner, der melder om stigning i målgruppen. Stigningen i målgruppen af borgere med udviklingshæmning med psykisk sygdom eller demens kan begrundes i at målgruppen på den ene side ældes tidligere end andre borgere, og sammenholdt med at målgruppen på den anden side har større risiko for at udvikle demens, og gennemsnitsalderen er stigende, ses der en stigning i målgruppen.

På baggrund af indmeldingerne synes der at tegne sig et billede af, at mennesker med sindslidelse i kombination med misbrugsproblematikker er en målgruppe, der forsat skal holdes et særligt fokus på i forbindelse med voksenområdet. Der er således fire af de 11 nordjyske kommuner, der melder om stigende antal indenfor disse målgrupper, mens de resterende syv kommuner melder om uændret antal. Det øgede

fokus på misbrugsområdet underbygges af Aalborg Kommunes etablering af videnscentret VAMiS med speciale i at lave kompetenceudvikling for ansatte samt afhjælpe misbrugsproblemer hos borgere med nedsat psykisk funktionsniveau. En enkelt kommune bemærker, at det kan være et særligt opmærksomhedsområde, at borgere med psykiatriske lidelser ikke kan modtage psykiatrisk behandling som følge af netop deres misbrugsproblematikker. Det bemærkes endvidere, at der ses en tendens til at flere borgere har behandlingskrævende misbrugsproblematikker, og at det udfordrer, at finde tilbud til personer med psykiske lidelser i kombination med misbrugsproblematikker.

På hjerneskadeområdet melder to kommuner om stigning i antallet indenfor målgruppen af borgere med erhvervet hjerneskade, mens den resterende del af kommunerne ikke forventer stigning i målgruppen. Langt størstedelen af kommunerne tilkendegiver således, at man fremadrettet fortsat vil efterspørge specialiserede tilbud uden for kommunen til borgere med erhvervet hjerneskade, hvilket imidlertid bør have særlig opmærksomhed, idet Region Nordjylland oplever en vigende efterspørgsel på pladser indenfor hjerneskadeområdet.

I forbindelse med målgruppen for voksne med udviklingsforstyrrelserne ADHD og autisme melder tre kommuner om stigning indenfor ADHD og ligeledes tre kommuner om stigning indenfor autismeområdet. Denne tendens har været gældende gennem flere år, og har derfor generel opmærksomhed i kommunerne.

Voksne med fysiske handicap

Kommunerne melder generelt ind, at der er status quo inden målgruppen af borgere med fysiske funktionsnedsættelser som følge af erhvervet skade i hjernen, men undtagelse af en enkelt kommune der melder om stigning.

Voksne med sociale problemer

Der synes at tegne sig et billede af, at hjemløseområdet er genstand for en særlig opmærksomhed i forbindelse med indmeldingerne. Fire kommuner melder således om en forventet stigning i antallet af hjemløse borgere. To af kommunerne begrundes udviklingen med reformen på kontanthjælpsområdet, og at denne medfører, at det udfordrer at erhverve og fastholde boliger som følge af et vigende forsørgelsesgrundlag. Sammenholdt med at Boformen Aas melder om ventelister som følge af en konstant stor søgning til tilbuddet, bør der være særlig opmærksomhed på udviklingen på hjemløseområdet. Generelt tegner der sig et billede af at reformerne på beskæftigelsesområdet optager mange kommuner, hvorfor dette også er uddybet eksplicit under udviklingsstrategiens fokusområder.

På misbrugsområdet viser den øgede efterspørgsel efter misbrugstilbud (ambulante, dag- og døgntilbud), at der forsat er brug for at give området opmærksomhed, idet efterspørgslen primært rettes mod tilbud udenfor kommunernes egne tilbudsvifter.

Børne- og ungeområdet

Generelt viser indmeldingerne, at der er en uændret til stigende udvikling i de fleste målgrupper omend med undtagelse af børn og unge med udviklingshæmning samt børn og unge med nedsat fysisk funktionsnedsættelse. På baggrund af indmeldingerne synes der at tegne sig et billede af, at unge med dobbeltbelastninger og psykisk handicap i kombination med misbrugsproblematikker er en målgruppe, der forsat skal holdes et særligt fokus på i forbindelse med børne- og ungeområdet.

Den mest markante stigning indenfor målgrupperne på børne- og ungeområdet ses indenfor børn og unge med udviklingsforstyrrelserne autisme og ADHD. Her ses der forsat en udvikling i retning af, at disse målgrupper er stigende i antal, idet fire kommuner melder om stigninger indenfor autismeområdet, mens tre kommuner melder om stigning indenfor ADHD området. De resterende kommuner melder om uændret antal indenfor målgrupperne. Det anføres endvidere af en enkelt kommune, at der er ventelister på aflastningstilbud for de to målgrupper. Det er således et område der, i lighed med voksenområdet, forsat har kommunernes generelle opmærksomhed, som det har været tilfældet gennem en årrække.

Tre kommuner anfører endvidere, at der ses en stigning i antallet af børn og unge med svære sociale problemstillinger, og at det bl.a. kan være udfordrende at finde relevante tilbud til målgruppen. Det bemærkes, at der er flere børn og unge med komplekse problemstillinger, og at det opleves, at der er flere økonomisk trængende, hvilket igen kan ses i relation til de mange reformer på beskæftigelsesområdet.

En enkelt kommune har indmeldt at det kan være en udfordring at finde relevante skoletilbud i forbindelse med anbringelse uden for hjemmet, hvilket ligger i tråd med Socialministerens udmeldte ministertema omkring anbragte børn og unges undervisning og uddannelse, hvorfor dette vil være genstand for yderligere opmærksomhed i udviklingsstrategien for 2015.

Der synes endvidere, at være et stigende antal indenfor målgruppen af borgere med psykosociale problemer, idet fire kommuner har indmeldt, at der er en stigning indenfor denne målgruppe. Indmeldingerne er imidlertid ikke uddybet, hvorfor det alene kan konstateres, at der vil være en forventet stigning.

5. Fokusområder

Et væsentligt formål med udviklingsstrategien er at fastsætte, hvilke temaer, der i den kommende udviklingsstrategi skal sættes særligt fokus på i det tværkommunale og regionale samarbejde under rammeaftalen. Valget af fokusområder skal afspejle de udviklingstendenser, som kommunerne oplever på området. Derudover har Social- og Integrationsministeren mulighed for at udmelde et centralt tema til at indgå i strategien.

Arbejdet med de udvalgte fokusområder for udviklingsstrategien påbegyndes umiddelbart efter udviklingsstrategiens vedtagelse med henblik på senere afrapportering i kommende udviklingsstrategier. Fokusområdernes arbejdsperiode defineres ud fra de enkelte fokusområders karakter og tyngde, og kan således overlappe flere udviklingsstrategier ad gangen.

5.1 Udpegning af fokusområder for udviklingsstrategi 2015

I forbindelse med udviklingsstrategien for 2015 er der fastlagt tre temaer, som de nordjyske kommuner og Region Nordjylland vil arbejde særligt med i forbindelse med udviklingsstrategien.

Social- og Integrationsministeren har udmeldt emnet "Anbragte børn og unges skolegang og uddannelse" som ministertemaet for 2015, mens de to andre fokusområder bliver "De nationalt udmeldte målgrupper og indsatsområder" samt "Sammenhængen mellem Socialområdet og Beskæftigelsesområdet".

5.1.1 Anbragte børn og unges uddannelse (ministeremne 2015)

Ministeren benytter i år adgangen til at udmelde "anbragte børn og unges uddannelse" som det særlige tema til rammeaftalerne. Baggrunden skal ses i lyset af at en god skolegang og en efterfølgende ungdomsuddannelse er helt central for de udsatte børn og unges trivsel i det daglige. Det er også nøglen til selvforsørgelse og et velfungerende voksenliv.

Da anbringelse af børn og unge ofte sker på tværs af kommunegrænser, er der tale om et område, hvor det er vigtigt med fokus på (1) tværgående koordinering mellem den anbringende kommune, der står for den sociale indsats, og (2) kommunen eller Regionen, hvor barnet/den unge er anbragt og går i skole. Det er ministerens ønske, at der i drøftelserne sættes fokus på samarbejdet på tværs af interne skoler og inklusion i det almindelige skolesystem med afsæt i de forskellige målgruppers behov og ressourcer.

I Nordjylland vil der på denne baggrund blive nedsat en arbejdsgruppe i regi af rammeaftalens administrative styregruppe med henblik på en afdækning af ministeremnet.

5.1.2 De nationalt udmeldte målgrupper og indsatsområder

I forbindelse med evalueringen af kommunalreformen er der i marts 2014 fremsat et lovforslag om, at indføre en national overbygning på rammeaftalerne i form af en national koordinationsstruktur, der skal have særligt fokus på det specialiserede social- og specialundervisningsområde. Det indebærer, at Socialstyrelsen de kommende år vil komme med en række centralt udmeldte emner, som kommunerne i hver geografisk region skal afgive en samlet afrapportering om. Det er besluttet, at arbejdet med disse kommende centrale udmeldinger skal ske som del af udviklingsstrategiens fokusområder. Socialstyrelsen har allerede tilkendegivet, at et af de første centrale temaer vil blive indsatsen i forhold til målgruppen "borgere med kompleks erhvervet hjerneskade", der således skal være genstand for særligt fokus og afrapportering. Der vil kunne komme flere temaer i løbet af 2014, da det er tilkendegivet i den politiske aftale bag lovforslaget, at hhv. kommunikationsområdet samt målgruppen med svære spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd også er temaer, der ønskes bragt i fokus. Det konkrete indhold af fokusområdet defineres på baggrund af den endelige lovtekst samt de endelige udmeldinger fra Socialstyrelsen, der formodes at blive udmeldt i november 2014.

5.1.3 Sammenhængen mellem Socialområdet og Beskæftigelsesområdet

De sociale indsatser efter Serviceloven og de beskæftigelsesrettede indsatser og forsørgelsesmæssige ydelser på beskæftigelsesområdet er i vidt omfang knyttet til de samme borgere. Der er således en tæt sammenhæng mellem indsatsen på de to områder. Beskæftigelsesområdet har de senere år været præget af en række omlægninger, bl.a. en førtidspensionsreform, kontanthjælpsreform og sygedagpengereform samt en varslet reform af den aktive beskæftigelsesindsats.

Der er i beskæftigelsesreformerne bl.a. stort fokus på at styrke den tværgående og helhedsorienterede indsats på tværs af lovområderne, så de beskæftigelsesrettede og de sociale, livsforbedrende indsatser i videst mulige omfang understøtter hinanden. Samtidig er det klart, at væsentlige ændringer i den enkeltes forsørgelsesgrundlag naturligt vil have indflydelse på borgerens samlede livssituation; herunder muligheden for at kunne erhverve eller fastholde en bolig.

I forbindelse med de kommunale indmeldinger til udviklingsstrategien er der bl.a. gjort opmærksom på, at der ses en risiko for, at kontanthjælpsreformen kan øge presset på herberg-/forsorgsområdet. Desuden

opleves en problematik med, at unge, der har behov for et botilbud efter Serviceloven, med de ændrede kontanthjælps-satser kan have vanskeligt ved at finansiere lejeudgiften i de almene botilbud, der hidtil er blevet benyttet.

Det er på den baggrund besluttet, at sætte særligt fokus i 2015 på sammenhængen og konsekvensen af de forskellige reformer på beskæftigelsesområdet for socialområdet i Nordjylland.

5.2 Afrapportering af fokusområderne fra udviklingsstrategi 2014

I den udviklingsstrategi, der blev vedtaget sidste år (udviklingsstrategi 2014) blev der udpeget tre fokusområder:

- Godkendelse og tilsyn (ministeremnet i udviklingsstrategien for 2014)
- Kvalitet i fokus
- Udviklingen af en fælles samarbejdsstrategi

I det følgende afrapporteres på de tre fokusområder.

5.2.1 Godkendelse og tilsyn (ministertema 2014)

Socialtilsyn Nord har i samarbejde med de nordjyske kommuner og Region Nordjylland i 2013 arbejdet med det ministerudmeldte tema, og har i forbindelse med dette arbejde, udfærdiget en nordjysk samarbejdsmodel med udgangspunkt i den nationale tilsynspolitik. Endvidere har der været fokus på principperne for hvorledes takster skal fastsættes, samt principperne for tilsynsenhedens dimensionering.

Den nordjyske samarbejdsmodel er et supplement til den nationale tilsynspolitik, der bl.a. beskriver principper for samarbejdet og koordineringsmekanismerne på tværs i bred forstand. Den nordjyske samarbejdsmodel er således en mere detaljeret beskrivelse af, hvorledes der skal samarbejdes i praksis.

5.2.2 Kvalitet i fokus (VUM)

Der har i 2013 bredt i de nordjyske kommuner været arbejdet intensivt med opstart og implementeringen af den såkaldte voksenudredningsmetode (VUM). Voksenudredningsmetoden er et sagsbehandlingsværktøj for myndighed på voksenalområdet. Metoden har til formål at understøtte, at sagsbehandlingen følger en række centrale principper for god sagsbehandling. Metoden er tænkt og udviklet som et redskab til at hjælpe med at sætte en helhedsorienteret tilgang i system, hvor fokus er på udredningen af det enkelte menneskes udfordringer, støttebehov og den rette indsats

Størstedelen af de nordjyske kommuner er i løbet af 2013 overgået/er ved at overgå til VUM eller tilsvarende sagsbehandlingssystemer. De fleste har haft fokus på indkøb, uddannelse af personale og generel driftsopstart.

Som afslutning på fokusområdet afholdes et temamøde i første halvår 2014, hvor fokus vil være på de muligheder det giver for at styrke den gode dialog mellem myndighed og udfører med borgeren i centrum, når kommunerne med de nye sagsbehandlingssystemer i højere grad vil få samme begrebsapparat.

5.2.3 Udvikling af fælles samarbejdsstrategi

I udviklingsstrategierne for 2013 og 2014 var det indskrevet som et fokusområde, at det hidtidige rammeaftalesamarbejde skulle suppleres med en strategi for et mere forpligtende samarbejde om de mest specialiserede tilbud i Nordjylland.

Som et resultat af arbejdet med dette fokusområde, at der med udviklingsstrategien 2015 er aftalt en overbygning til rammeaftalen i form af et forstærket samarbejde om de mest specialiserede tilbud (jf. denne udviklingsstrategis afsnit 2.1). Fokusområdet er således afsluttet med aftalen om samarbejdsmodellen for det forstærkede samarbejde. Samarbejdet om det forstærkede samarbejde vil fremadrettet indgå som en fast del af rammeaftalens årshjul.

6. Status for særlige tilbudstyper

Udviklingsstrategien skal give en kort status på udviklingen inden for en række forskellige, særlige tilbudstyper eller initiativer. Fokus i opsamlingerne er på, om der er sket ændringer det forgangne år, der kan have fælles interesse for de nordjyske kommuner.

6.1 Børnehus Nord

Børnehus Nord gik i drift den 1. oktober 2013.

Lovgivningen vedr. børnehuse angiver, at disse er omfattet af rammeaftalerne. Det vil sige at driftskommunen (Aalborg Kommune) har forsyningsforpligtigelse i forhold til de nordjyske kommuner. Særligt for børnehuse er imidlertid, at kommunerne ikke kan stå udenfor børnehussamarbejdet, men altid skal benytte børnehuset i de sager, hvor et barn eller en ung har været udsat for seksuelle eller voldelige overgreb - eller hvor der er mistanke herom.

Børnehus Nord er en del af udviklingsstrategien fremadrettet, og lovgivningen angiver, at kommunerne skal drøfte børnehusets aktiviteter, drift mv. hvert år i forbindelse med drøftelserne om rammeaftalen. Der vil i den forbindelse fremover blive vurderet, om der er særlige temaer omkring Børnehus Nord, som er relevante for alle nordjyske kommuner, og som derfor skal tages op i udviklingsstrategien.

6.2 Socialtilsyn Nord

Lov om Socialtilsyn trådte i kraft den 1. januar 2014.

Socialtilsynet skal udarbejde en årsrapport om tilbuddenes kvalitet, som skal sendes til sekretariaterne for rammeaftalen og socialstyrelsen senest den 1. juli året efter det kalenderår rapporten vedrører. Rapportens konklusioner skal indgå i drøftelserne om den rammeaftale på det sociale område og det almene ældreboligområde, som årligt indgås mellem kommunalbestyrelserne i Nordjylland og Regionsrådet.

Det betyder, at rapporten vedrørende 2014 drøftes i forbindelse med styringsaftalen for 2016, og at eventuelle udviklingstemaer først kan indgå i udviklingsstrategien for 2017.

Kommunerne, Region Nordjylland og Socialtilsyn Nord vil i 2015 fortsætte dialogen og det gode samarbejde, som hidtil har været gældende. Den indsigt i kvaliteten i tilbuddene, som tilsynet giver, er vigtig for kommunerne og Region Nordjylland i arbejdet med at fastholde og udvikle kvaliteten i tilbuddene.

Socialtilsynet fastsætter takster og den objektive finansiering af socialtilsynenes opgaver. Finansieringen drøftes overordnet hvert år i forbindelse med indgåelse af styringsaftalen som led i rammeaftalerne på det sociale område. Fastsættelse af tilsyns- og godkendelsestaksterne samt den objektive finansiering er dog

ikke en del af styringsaftalen som led i rammeaftalen. Det betyder, at der i forbindelse med styringsaftalen for 2015 ikke drøftes takster og den objektive finansiering af socialtilsynene.

6.3 Fælles samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere i Nordjylland

Kommunerne i Nordjylland har, i regi af rammeaftalen, etableret et fælleskommunalt Samråd for udviklingshæmmede lovovertrædere. Samrådet afgiver vejledende udtalelser til anklagemyndigheden på kommunernes vegne om hvorvidt den sigtede er at henføre til målgruppen, der grundet udviklingshæmning findes straffri, og i stedet skal idømmes en sanktion iht. straffeloven § 68. Samrådet afgiver endvidere vejledende udtalelse om den foreslåede sanktion.

Samrådet afgiver ydermere løbende vejledende udtalelser til Statsadvokaturen om, hvorvidt en domfældt bør have dommen ophævet, skærpet eller blot fortsætte med nuværende dom på baggrund af kommunernes observationer i tilsynsperioden.

Samrådet har i indmeldingerne til Udviklingsstrategien for 2015 observeret, at der er tale om et svagt løbende stigende antal personer, der bliver sigtet og idømt foranstaltningsstraffe. Der er endvidere en tendens til, at flere af især de sigtede, men også dømte udviklingshæmmede er nær normalitetsgrænsen.

Der ses en vis usikkerhed i forhold til hvem, der har ansvaret for de dømte udviklingshæmmede, hvorfor mange sager sendes retur til anklagemyndighed m.v. med oplysning om, hvor hvilken kommune, uden for det nordjyske område, der må forventes at have den kriminalpræventive forpligtigelse til at føre tilsyn med vedkommende jf. lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.

Der ses endvidere enkelte sager, hvor tilsynet ikke er blevet ført, da borger er rejst videre til en anden kommune, hvor den fraflyttende kommune ikke har orienteret den nye kommune om tilsynspligten. Dette er især et problem, hvis vedkommende er flyttet i perioden mellem anmeldelsen og domfældelsen.

6.4 Sødisebakke (Botilbud med over 100 pladser)

Det er lovgivningsmæssigt fastlagt, at alle botilbud med mere end 100 pladser skal have en udviklingsplan, der udarbejdes af driftsherren. Det er desuden fastlagt, at der skal ske en årlig opfølgning på udviklingsplanerne, hvilket skal fremgå af udviklingsstrategien.

Der er i Nordjylland kun ét tilbud med over 100 pladser, nærmere bestemt Sødisebakke med 126 døgnpladser til længere ophold, der drives af Region Nordjylland. Region Nordjylland udarbejdede en udviklingsplan for Sødisebakke i 2008, og den årlige opfølgning på denne plan er vedlagt udviklingsstrategien som bilag 4.

6.5 Koordinering af lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger

I forbindelse med udarbejdelsen af udviklingsstrategien på det specialiserede social- og specialundervisningsområde har kommunerne ansvaret for at sikre en indbyrdes koordinering mellem regionerne af de lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede afdelinger. Der er i 2015 syv landsdækkende tilbud, fem landsdelsdækkende tilbud og otte tilbud med sikrede afdelinger².

² To af tilbuddene ligger i Nordjylland og drives af Region Nordjylland; nærmere bestemt Center for Døvblindhed og Høretab samt Den Sikrede Institution Kompasset.

Nedenfor er kort opsummeret de helt overordnede hovedtendenser omkring kapacitet og belægning samt kommunernes efterspørgsel og behov efter disse typer af tilbud. Tilbuddenes udvikling i forhold til kapacitet, belægning og tendenser i forhold til kommunernes efterspørgsel er beskrevet særskilt for hvert af tilbud, i udviklingsstrategiens bilag 5.

6.5.1 Lands- og landsdelsdækkende tilbud

Samlet set har belægningen på de lands- og landsdelsdækkende været på 98 procent i 2013. Belægningen på de enkelte tilbud svinger dog fra 14,3 procent til 368 procent på ydelsesniveau. Overordnet set forventer driftsherrerne ikke de store forandringer i tilbuddenes kapacitet frem mod 2017.

Synscenter Refnæs, Skolen på Kastelvej samt Center for Døve har dog nedjusteret antallet af pladser frem mod 2017, mens Geelsgårdsskolen har øget antallet af pladser frem mod 2017.

De øvrige tilbud forventer på nuværende tidspunkt uændret kapacitet frem til 2017.

De lands- og landsdelsdækkende tilbud bliver overvejende belagt med borgere fra kommunerne i beliggenhedsregionen eller de omkringliggende regioner.

Gennemgående oplyser kommunerne, at efterspørgslen efter de lands- og landsdelsdækkende tilbud i 2015 vil være uændret.

6.5.2 Tværgående koordination af de sikrede institutioner

Kommunalbestyrelserne skal i dialog med regionsrådene sikre tværregional koordination af de mest specialiserede lands- og landsdelsdækkende tilbud samt de sikrede institutioner. Der er på den baggrund nedsat et kommunalt koordinationsforum bestående af repræsentanter fra de administrative styregrupper på det specialiserede socialområde i hvert af de fem KKR. Koordinationsforum er ansvarlig for at udarbejde forslag til landsdækkende koordination af de berørte områder, som indgår i de enkelte rammeaftaler.

Koordinationsforum har i 2013 haft særligt fokus på de sikrede institutioner, og har på den baggrund udarbejdet følgende forslag til tværgående koordination af de sikrede institutioner for børn og unge. Forslaget bygger på dialog med Danske Regioner og med de regionale driftsherrer.

Fem principper som grundlag for den tværgående koordination

Koordinationsforum har udarbejdet fem principper, som er udgangspunktet for den tværgående koordination af de sikrede institutioner. De fem principper er:

- Når et barn eller en ung visiteres til en sikret institution, bør nærhed til bopælskommune vægtes højt (nærhedsprincippet). Nærhedsprincippet skal være kendt af de involverede samarbejdsparter. Der kan dog være hensyn, som gør, at der afviges fra nærhedsprincippet f.eks. i banderelaterede sager eller ved særlige behov hos barnet/den unge mm.
- Der bør som udgangspunkt være en sikret institution i hver region for at kunne leve op til nærhedsprincippet. Men geografi kan ikke stå alene. Der skal være samarbejde og dialog på tværs af regionerne bl.a. med henblik på at sikre, at kapaciteten er tilpasset lokale og landsdækkende behov.

- Det gode samarbejde mellem kommuner og de sikrede institutioner om den enkelte unge skal bevares og udvikles. Idet de unge i gennemsnit kun opholder sig 55 dage på en sikret institution, er det væsentligt at have fokus på 'den gode overgang'.
- Der skal være fokus på kvalitet og effekt af indsatserne. Der arbejdes for et større overblik over de sikrede institutioners målgrupper, ydelser og resultater samt større gennemsigtighed i sammenhæng mellem pris og indhold.
- Der skal være en tæt dialog mellem region og kommuner om kapacitetsændringer på de sikrede institutioner. Koordinationsforum involveres i beslutning om kapacitetsændringer for at sikre et overblik på landsplan.

Kapacitet og belægning på de sikrede institutioner

Kapacitet og belægning på de sikrede institutioner for 2013 fremgår af opgørelsen 'Lands- og landsdelsdækkende tilbud og sikrede institutioner – opgørelse af kapacitet og belægning samt behov og efterspørgsel' (jf. bilag 5).

Belægningen på de sikrede afdelinger var i 2013 samlet set på 83,7 pct., spændende fra 59,8 til 98,8 pct. på de enkelte tilbud. Til sammenligning var belægningsprocenten i 2012 samlet set på 69 pct. Antallet af pladser er i perioden 2012 til 2013 nedjusteret med i alt 14 pladser, fra 141 pladser i 2012 til 126 pladser i 2013.

Kapaciteten på de sikrede institutioner vurderes som værende på rette niveau for 2015, efter at regionerne i 2012 har lukket en række pladser.

Forudsat belægningsprocent

I forbindelse med kapacitetstilpasningen i 2012 valgte regionerne at sænke den forudsatte belægningsprocent fra 95 pct. til 85 pct.

Med styringsaftalen for 2015 hæves den forudsatte belægningsprocent til 90 pct.

Det vurderes efterfølgende, hvorvidt der er grundlag for at hæve den forudsatte belægningsprocent for de sikrede institutioner til 95 pct., så den følger belægningsprocenten for de øvrige sociale tilbud.

Fælles udviklingstema i 2015 om sammenhæng mellem målgrupper, indsatser og pris

De sikrede institutioner løfter som udgangspunkt de samme opgaver, men der kan være forskelle i målgrupper og ydelser på de enkelte tilbud. Der er et kommunalt ønske om at få større gennemsigtighed i målgrupper, ydelser, effekt af indsatsen og sammenhæng mellem pris og indhold i de enkelte tilbud.

I 2015 vil kommunerne og de regionale driftsherrer/Københavns Kommune arbejde med et fælles udviklingstema, som tager afsæt i følgende udviklingspunkter:

- Dokumentation af målgrupper, ydelser, effekt og sammenhæng mellem pris og indhold på de enkelte tilbud.
- Tilstræbe ens enhedspriser for ens ydelser.
- Afdække mulighederne for mere fleksibilitet i kapaciteten, således at antallet af pladser løbende kan tilpasses mindre udsving i behovet.